

“La pregària com un combat de la fe i una victòria de la perseverança”

Benet XVI en l'audiència del 25 de maig reflexiona sobre un text del Llibre del Gènesi que narra un episodi força particular de la història del patriarca Jacob. Es tracta del relat de la lluita amb Déu en el qual de Jaboc.

Estimats germans i germanes,

Avui vull reflexionar amb vosaltres sobre un text del Llibre del Gènesi que narra un episodi força particular de la història del patriarca Jacob. És un fragment de difícil interpretació, però important en la nostra vida de fe i de pregària. Es tracta del relat de la lluita amb Déu en el qual de Jaboc, del qual hem escoltat un passatge.

Com recordareu, Jacob li va prendre al seu bessó Esaú la primogenitura a canvi d'un plat de llenties i després, amb engany, li pren la benedicció del seu pare Isaac, ja molt ancià, aprofitant-se de la seva ceguesa. Després de fugir de la ira d'Esaú, es va refugiar a casa d'un parent, Labàn, es va casar, va enriquir-se i després torna a la seva terra natal, disposat a afrontar el seu germà després d'haver pres algunes mesures prudentes. Però quan tot estava preparat per a aquesta trobada, després d'haver fet que els que estaven amb ell travessessin el qual del torrent que delimitava el territori d'Esaú, Jacob es queda sol i és agredit sobtadament per un desconegut amb qui lluita durant tota la nit. Aquest combat cos a cos -que trobem en el capítol 32 del Llibre del Gènesi- es converteix per ell en una singular experiència de Déu.

La nit és el temps favorable per actuar d'amagat; per tant, per Jacob és el temps millor per entrar al territori del seu germà sense ser vist i potser amb el pla d'agafar per sorpresa Esaú. És ell, però, qui es veu sorprès per un atac imprevist, per al qual no estava preparat. Havia usat l'astúcia per a tractar d'evitar una situació perillosa, pensava tenir-ho tot controlat i, en canvi, ara ha d'afrontar una lluita misteriosa que el sorprèn en soledat i sense donar-li la oportunitat d'organitzar una defensa adequada. Inerme, en la nit, el patriarca Jacob lluita amb algú. El text no especifica la identitat de l'agressor; fa servir un terme hebreu que indica "un home" de manera genèrica, «un, algú»; es tracta, per tant, d'una definició vaga, indeterminada, que a propòsit manté l'assaltant en el misteri. Regna la foscor, Jacob no aconsegueix distingir clarament el seu adversari, i també per al lector, per a nosaltres, roman en el misteri; algú s'enfronta al patriarca, i aquesta és l'única dada segura que ens proporciona el narrador. Només al final, quan la lluita ja hagi acabat i aquest «algú» hagi desaparegut, només llavors Jacob el nomenarà i podrà dir que ha lluitat contra Déu.

L'episodi té lloc, per tant, en la foscor i és difícil percebre no només la identitat de l'assaltant de Jacob, sinó també com es desenvolupa la lluita. Llegint el text, és difícil establir quin dels dos contrincants aconsegueix vèncer; els verbs s'usen sovint sense subjecte explícit, i les accions es succeeixen gairebé de forma contradictòria, així que quan sembla que un dels dos va a prevaler, l'acció successiva desmenteix de seguida això i presenta a l'altre com a vencedor. De fet, a l'inici Jacob sembla ser el més fort, i l'adversari -diu el text- «veient que no podia vèncer» (v. 26), amb tot, colpeja Jacob a l'articulació de la cuixa, provocant-li una luxació. S'hauria de pensar llavors que Jacob va a sucumbir, però és l'altre qui li demana que el deixi anar, i el patriarca es nega, posant una condició: «No et deixaré anar que no m'hagis beneït» (v. 27). Aquell que, amb engany, havia pres la benedicció del primogènit al seu germà, ara la pretén del desconegut, de qui potser comença a entreveure les connotacions divines, però sense poder-lo encara reconèixer veritablement.

El rival, que sembla detingut i per tant vençut per Jacob, en lloc d'acollir la petició del patriarca, li pregunta el seu nom: «Com et dius?». El patriarca li respon: «Jacob» (v. 28). Aquí la lluita dóna un viratge important. Conèixer el nom d'algú implica una mena de poder sobre la persona, perquè en la mentalitat bíblica el nom conté la realitat més profunda de l'individu, revela el seu secret i la destinació. Conèixer el nom d'algú vol dir conèixer la veritat de l'altre i això permet poder-lo dominar. Per tant, quan, a petició del desconegut, Jacob revela el seu nom, s'està posant a mans de l'adversari, és una forma de rendició, de lliurament total de si mateix a l'altre.

Però, paradoxalment, en aquest gest de rendició també Jacob resulta vencedor, perquè rep un nom nou, junt amb el reconeixement de victòria per part del seu adversari, que li diu: «*D'ara endavant no et diràs més Jacob, sinó Israel, perquè has lluitat amb Déu i amb els homes, i has vençut*»(v. 29). «Jacob» era un nom que al·ludia a l'origen problemàtic del patriarca; de fet, en hebreu recorda el terme «taló», i remet al lector al moment del naixement de Jacob quan, en sortir del si matern, agafava amb la mà el taló del seu germà bessó (cf. Gn 25, 26), gairebé presagiant la supremacia que aconseguiria en perjudici del seu germà en l'edat adulta, però el nom de Jacob remet també al verb «enganyar, suplantar». Doncs bé, ara, en la lluita, el patriarca revela al seu adversari, en un gest de lliurament i rendició, la seva pròpia realitat d'enganyador, de suplantador, però l'altre, que és Déu, transforma aquesta realitat negativa en positiva: Jacob l'enganyador esdevé Israel, se li dóna un nom nou que implica una identitat nova. Però també aquí el relat manté la voluntària duplicitat, perquè el significat més probable del nom Israel és «Déu és fort, Déu venç».

Així doncs, Jacob ha prevalgut, ha vençut -és el mateix adversari qui ho afirma-, però la nova identitat, rebuda del contrincant mateix, afirma i testimonia la victòria de Déu. I quan Jacob pregunta al seu torn el nom a l'adversari, aquest no vol dir-ho, però se li revelarà en un gest inequívoc, amb la benedicció. Aquella benedicció que el patriarca li havia demanat al principi de la lluita se li concedeix ara. I no és la benedicció obtinguda amb engany, sinó la gratuïtament concedida per Déu, que Jacob pot rebre perquè estant sol, sense protecció, sense astúcies ni enganys, es lliura inermes, accepta la rendició i confessa la veritat sobre si mateix. Per això, al final de la lluita, rebuda la benedicció, el patriarca pot finalment reconèixer l'altre, el Déu de la benedicció: «He vist Déu cara a cara -va dir-, i he quedat viu» (v. 31); i ara pot travessar el gual, portant un nom nou però «vençut» per Déu i marcat per sempre, coixejant per la ferida rebuda.

Les explicacions que l'exegesi bíblica pot donar respecte d'aquest fragment són moltes; en particular els estudiosos hi reconeixen finalitats i components literaris de diversos tipus, així com referències a algun relat popular. Però quan aquests elements són assumits pels autors sagrats i englobats en el relat bíblic, canvien de significat i el text s'obre a dimensions més àmplies. L'episodi de la lluita de Jacob es mostra al creient com a text paradigmàtic en el qual el poble d'Israel parla del seu propi origen i delinea els trets d'una relació particular entre Déu i l'home. Per això, com afirma també el Catecisme de l'Església catòlica, «la tradició espiritual de l'Església ha pres d'aquest relat el símbol de la pregària com un combat de la fe i una victòria de la perseverança» (núm. 2.573). El text bíblic ens parla de la llarga nit de la recerca de Déu, de la lluita per conèixer el seu nom i veure el seu rostre; és la nit de la pregària que amb tenacitat i perseverança demana a Déu la benedicció i un nom nou, una nova realitat, fruit de conversió i de perdó.

La nit de Jacob en el gual es converteix així, per al creient, en un punt de referència per entendre la relació amb Déu que en la pregària troba la màxima expressió. La pregària requereix confiança, proximitat, gairebé en un cos a cos simbòlic no amb un Déu enemic, adversari, sinó amb un Senyor que beneeix i que roman sempre misteriós, que sembla inabastable. Per això l'autor sagrat utilitza el símbol de la lluita, que implica força d'ànim, perseverança, tenacitat per assolir allò que es desitja. I si l'objecte del desig és la relació

amb Déu, la seva benedicció i el seu amor, llavors la lluita no pot menys de culminar en el lliurament d'un mateix a Déu, en el reconeixement de la pròpia feblesa, que hom venç precisament quan s'abandona en les mans misericordioses de Déu.

Estimats germans i germanes, tota la nostra vida és com aquesta llarga nit de lluita i de pregària, que s'ha de viure amb el desig i la petició d'una benedicció a Déu que no pot ser arrencada o assolida només amb les nostres forces, sinó que s'ha de rebre d'ell amb humilitat, com a do gratuït que permet, finalment, reconèixer el rostre del Senyor. I quan això passa, tota la nostra realitat canvia, rebem un nom nou i la benedicció de Déu. Més encara: Jacob, que rep un nom nou, esdevé Israel i dóna també un nom nou al lloc on ha lluitat amb Déu i li ha pregat; li dóna el nom de Penuel, que significa «Rostre de Déu». Amb aquest nom reconeix que aquest lloc és ple de la presència del Senyor, santifica aquesta terra donant-li l'empremta d'aquella misteriosa trobada amb Déu. Qui es deixa beneir per Déu, qui s'abandona a ell, qui es deixa transformar per ell, fa beneït el món. Que el Senyor ens ajudi a combatre la bona batalla de la fe (cf. 1 Tm 6, 12; 2 Tm 4, 7) i a demanar, en la nostra pregària, la seva benedicció, perquè ens renovi a l'espera de veure el seu rostre. Gràcies!

Dimecres 25 maig 2011